

# Chtějí nás buď usmažit anebo utopit v plastech

20.11.2023 - | Arnika

**Jsem na vyjednávání globální úmluvy o plastech, které vyvolaly hromady plastových odpadů v moři, na plážích, v řekách a koneckonců i v lesích.**

Jeden by si řekl, že nejlepší způsob, jak se s problémem vyrovnat, bude prostě plastů spotřebovat a vyrobit méně než dosud. Vždyť spoustu z těch plastových obalů, pochroumaných židlí z PVC a podobně budto nepotřebujeme anebo se můžeme vrátit ke starému dobrému sklu, dřevu anebo kovu, které déle vydrží a dají se lépe znovu využít.

To si však neříkají naftařské velmoci Saudskou Arábií počínaje a Ruskem konče. Ještě připočteme Indii, Irán a Čínu, která sice netěží ropu, ale vyrábí ve velkém plasty a zaplavuje svět levnými cetkami z nich. Ti všichni si nepřejí jakékoliv omezení výroby plastů, potažmo polymerů. A věřím, že řada průmyslových manažerů v Evropě a Česku s nimi souhlasí, včetně třeba úředníků na Ministerstvu průmyslu a obchodu. Plasty se totiž v drtivé většině vyrábějí z ropných produktů. K největším výrobcům surovin pro plasty v Česku patří například Unipetrol Litvínov anebo Spolana Neratovice, obsazující mimochodem první místa v žebříčcích největších znečišťovatelů, vyhlášených každoročně spolkem Arnika.

Pokud zjednoduším cynismus, s jakým vyjmenované „společenstvo ropy“ přemýšlí o budoucnosti, chtějí nás buď usmažit (ropa jako palivo je zdrojem skleníkových plynů) anebo nás utopit v plastech. Celosvětově se počítá s nárůstem výroby plastů na více jak dvojnásobek (viz graf na obrázku). Až nás utopí v plastech, tak nás ještě dosmaží jejich spalováním v podobě plastových odpadů anebo paliv z nich vyrobených, což je řešení navrhované plastikářským a chemickým průmyslem, byť mu říká chemická recyklace.

Přestože souhlasily s jednáním o globální plastové úmluvě a uznávají to, co je viditelné a nepopíratelné, tedy zamoření světa plastovým odpadem, nechtějí pro svůj naftový, plastový a chemický byznys žádné omezení. Tvrdí, že problém není nadměrná výroba plastů, ale jen nešetrné nakládání s odpady z nich. Už nepřiznávají, že výrobky z „levné“ ropy prostě vytlačily šetrnější, ale na první pohled dražší varianty jako jsou vratné skleněné obaly, dřevěné hračky, případně levnější bezobalový prodej.

Problém s plasty je o to komplikovanější, že do řady z nich se musejí přidávat další, často toxické přísady, aby třeba PVC bylo budto měkké (například podlahová krytina anebo nafukovací hračky) anebo dostatečně tvrdé (okenní rámy, trubky apod.). Ani tyto toxické přídavné látky nechce „společenstvo ropy“ nějak příliš globálně regulovat a velkoryse navrhuje, že to lze nechat na národních legislativách. Problém je, že národní legislativy jsou často slabé proti globálnímu trhu a pokud nejsou slabé, pak ne vždy má ten který stát zdroje na kontrolu toxických látek v dovážených výrobcích. A na to odpůrci globální regulace sází.

**Spotřebitel a řada chudých zemí nemá na výběr, prostě musí akceptovat diktát levných plastových obalů.** A, jak řekl delegát Fidži prezentující společenství malých ostrovních států, země prosazující na vyjednávání úmluvy nulové omezení výroby polymerů a nulovou kontrolu toxických látek, které se do nich přidávají, prostě ponechávají tíži dopadů na ty nejslabší a nejohroženější. „To je amorální jednání,“ uzavřel svoji řeč na konferenci v Nairobi. Naprosto s ním souhlasím a spolu s ním doufám, že celosvětová schůzka v Nairobi a dvě navazující dopadnou jinak, než si přeje

„společenstvo ropy“.

*Arnika dlouhodobě usiluje o budoucnost bez zbytečných plastů.*

<https://arnika.org/novinky/chteji-nas-bud-usmazit-anebo-utopit-v-plastech>